

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ :
« ΑΝΤΙΓΟΝΗ » ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ

[Διάρκεια : 3 ώρες]

Στοιχεία του μαθητή :

Όνοματεπώνυμο :

Τμήμα :

Ημερομηνία :

Βαθμολογία : / 100 ή / 20

..... **A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

☛ Να αποδοθεί -στη νέα ελληνική- το ακόλουθο απόσπασμα :

ΚΡ. Ἄλλ' ἴσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα
πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον
σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ (475)

θραυσθέντα καὶ ραγέντα πλεῖστ' ἂν εἰσίδοις.
Σμικρῶ χαλινῶ δ' οἶδα τοὺς θυμουμένους
ἵππους καταρτυθέντας· οὐ γὰρ ἐκπέλει
φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας.
Αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότε' ἐξηπίστατο, (480)

νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους·
ὑβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἦδε δευτέρα,
τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.
Ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνήρ, αὕτη δ' ἀνήρ,

εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῆδε κείσεται κράτη. (485)

Ἄλλ' εἴτ' ἀδελφῆς εἴθ' ὀμαιμονεστέρα
τοῦ παντός ἡμῖν Ζηνὸς Ἐρκείου κυρεῖ,
αὐτὴ τε χῆ ξύναιμος οὐκ ἀλύξετον
μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον
ἐπαιπιῶμαι τοῦδε βουλευσαί τάφου. (490)

Καὶ νιν καλεῖτ'· ἔσω γὰρ εἶδον ἀρτίως
λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν.

(Μονάδες 20)

..... **B.) ΘΕΜΑΤΑ**

1) Με ποια στοιχεία του κειμένου δηλώνεται η αυταρχική συμπεριφορά του Κρέοντα; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(Μονάδες 15)

2) Σε ποιους στίχους του κειμένου υπάρχει τραγική ειρωνεία;

(Μονάδες 15)

3) Να βρείτε τύπους από το κείμενο ομόρριζους με τις παρακάτω λέξεις:
διαρρήκτης , απόβαση , σύμπτωση , μέρος , κειμήλιο .

(Μονάδες 10)

4) Τι γνωρίζετε για τα « κατά ποιόν μέρη » της τραγωδίας;

(Μονάδες 10)

5) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι :

α) ὕβριζεν , ἔστί: Να γίνει η χρονική αντικατάσταση των τύπων.

β) φρονήματα , πυρός , ὕβρις , άνήρ , ταῦτα , παντός , τοῦδε , ἡμῖν : Να γραφεί η ίδια πτώση στον άλλο αριθμό.

(Μονάδες 10)

δ) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι ακόλουθοι τύποι :
μάλιστα , θραυσθέντα , δουλος , παντός , μόρου

(Μονάδες 10)

● “ Τύχη άγαθη !!! ” ●

Ενδεικτικές Απαντήσεις :

..... **A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΚΡ. Αλλά μάθε ότι τα πιο αλύγιστα (ή: τα υπερβολικά άκμπα) φρονήματα συχνά ταπεινώνονται και μπορείς να δεις ότι το πιο σκληρό σίδηρο, όταν πυρακτωθεί ώστε να γίνει πολύ σκληρό 475
ραγίζει και σπάει τις πιο πολλές φορές.
Και ξέρω πως με μικρό χαλινάρι τα αγριεμένα (ή: τα ατίθασα) άλογα δαμάζονται· γιατί δεν επιτρέπεται να μεγαλοφρονεί όποιος είναι δούλος των άλλων.
Αυτή ήξερε πολύ καλά να αυθαδιάζει τότε, 480
όταν παρέβαινε τους θεσπισμένους νόμους (ή: τους νόμους που ισχύουν)·
κι αυτό είναι δεύτερη αυθάδεια, αφού έκανε (ό,τι έκανε / την παράβαση), δηλαδή να καυχείται γι' αυτά και να χλευάζει ενώ έχει κάνει αυτά (ή: με το κατόρθωμά της).
Αλήθεια τώρα εγώ δε θα είμαι άνδρας, αυτή όμως θα είναι άνδρας, αν η νίκη αυτή θα εξακολουθεί να μένει γι' αυτή χωρίς τιμωρία. 485
Αλλά ας είναι κόρη της αδελφής μου, ας είναι για εμάς η πλησιέστερη απ' όλους τους συγγενείς που προστατεύει ο Έρκειος Δίας, αυτή η ίδια και η αδελφή της δε θα ξεφύγουν (ή: γλιτώσουν) το θάνατο τον πιο κακό· γιατί κι εκείνη εξίσου κατηγορώ, ότι δηλαδή σκέφτηκε και σχεδίασε αυτή την ταφή. 490
Φωνάζτε κι αυτή· γιατί την είδα πριν από λίγο μέσα να μαίνεται και να μην ελέγχει το λογικό της.

..... **B.) ΘΕΜΑΤΑ**

- 1)** Ο Κρέοντας, βαθιά θιγμένος από την πράξη της ταφής του Πολυνείκη, αναδεικνύει αυταρχική συμπεριφορά. Οι στίχοι που επιβεβαιώνουν την άποψη αυτή είναι οι 473-478, 479, 486-489, 489-490 4. στίχοι 473-477. Υποστηρίζει ότι ακόμη και το πιο αλύγιστο φρόνημα κάμπτεται, συντρίβεται (παραδείγματα σκληρού σίδηρου και άγριου αλόγου) (στ. 473-478). Παράλληλα, τονίζει ότι όποιος είναι δούλος των άλλων, δεν έχει το δικαίωμα να αυθαδιάζει και να μεγαλοφρονεί (στ. 478-479).
Για τον Κρέοντα, η Αντιγόνη αυθαδίασε αρχικά, γιατί παρέβη τον ανθρώπινο νόμο· άρα είναι ένοχη για ανυπακοή (στ. 480-481). Είναι διπλό θράσος εκ μέρους της το ότι καυχείται και θριαμβολογεί. Δεν έχει συναίσθηση του λάθους της και δε σέβεται τον άρχοντα (στ. 482-483).

Έτσι, ο Κρέοντας θα αποδειχτεί άνανδρος, αν δεν την τιμωρήσει. Η τιμωρία της Αντιγόνης είναι η αποκατάσταση της ανδρικής του αξιοπρέπειας (στ. 484-485).

2) Η τραγική ειρωνεία του χωρίου που προοικονομεί την τραγική πτώση του ήρωα, αναδεικνύεται από τα λάθη του. Πιο συγκεκριμένα, περιφρονεί το θεϊκό δίκαιο και εμμένει πεισματικά στην ορθότητα του ανθρώπινου νόμου.

Πιστεύει ότι το άκαμπτο φρόνημα της Αντιγόνης είναι ισχυρογνωμοσύνη και αυθάδεια εκ μέρους της. Θεωρεί πως η Αντιγόνη δεν είναι ελεύθερη. Είναι βέβαιος ότι η πράξη της ταφής και η υπερήφανη στάση της ηρωίδας είναι ύβρις. Στην πραγματικότητα, όμως, η Αντιγόνη δε γελά, δεν καυχιέται για ό,τι έκανε. Παρανοεί τα κίνητρα της κοπέλας. Εκείνη, όμως, δεν έχει σκοπό να θίξει τον ανδρισμό του.

Περιφρονεί τους οικογενειακούς δεσμούς και το Δία, διαπράττοντας ύβρη. Κατηγορεί άδικα και αδικαιολόγητα την Ισμήνη ως συνεργό της Αντιγόνης, χωρίς αποδείξεις και την απαραίτητη ανακριτική. Όλα τα παραπάνω, λοιπόν, συνηγορούν υπέρ της θέσης, αναφορικά με την τραγική ειρωνεία της ενότητας αυτής.

3) διαρρήκτης : ραγέντα

απόβαση : υπερβαίνουσα

σύμπτωση : πίπτειν

ανδροκρατία : άνήρ

κειμήλιο : κείσεται

4) βλέπε σχολικό βιβλίο, σελίδα: 14, « Τα κατά ποιόν μέρη ... παράσταση. »

5) α) ΕΝΣ: ὕβριζειν ἐστὶ ΠΡΤ: - ἦν ΜΕΛ: ὕβριεῖν ἔσται ΑΟΡ: ὕβρισαι ἐγένετο ΠΡΚ: ὕβρικένας γέγονε ΥΠΡΣ: - ἐγεγόνει

β) φρόνημα, πυρῶν, ὕβρεις, ἄνδρες, τοῦτο, πάντων, τῶνδε, ἐμοί

6) μάλιστα : επιρρ. προσδ. του ποσού στο απαρ.: πίπτειν

θραυσθέντα : κατηγορηματική μετοχή στο: σίδηρον

δουλος : κατηγ στο: ὅστις

παντός : επιθ προσδ στο: τοῦ Ζηνός

μόρου : :αντικ. στο: οὐκ ἀλύξετον

Επιμέλεια : Ρέλλια Αικατερίνη - Μαρία